

Rectoria de Sant Joan d'Oló

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Sector sud-oest del terme municipal
Emplaçament Carretera local des d'Oló cap a Sant Joan d'Oló uns 5 km
Alçada: 535

Coordenades:

Latitud: 41.8475
Longitud: 2.00449
UTM Est (X): 417357
UTM Nord (Y): 4633324

Classificació

Número de fitxa 08258-116
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Segle XVII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL. Num registre 130-1. Acord Ple Consell Comarcal 10/06/2002
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 22/01/2020 - 01:00

Descripció

Edifici de la rectoria de Sant Joan d'Oló, que està adossat al costat de ponent de l'església i, junt amb el cementiri i el comunidor, forma un conjunt molt representatiu d'una parròquia rural bastida durant el segle XVII. És una construcció de planta més o menys rectangular, més llarga que l'església per la part de darrere, i consta de planta baixa més un pis i golfes. El casal que es va aixecar al segle XVII era més petit, i el 1759 (segons una inscripció) s'amplià per davant amb un cos porxat. Més tard, segurament ja al segle XIX o començament del XX, s'allargà per la part posterior, es va refer per complet la façana de ponent i sembla que també es va sobrealçar tot l'edifici. La primitiva façana principal, encarada al sud i alineada amb la de l'església, ha quedat pràcticament tapada per aquest cos davanter que a la part dreta té un porxo al nivell del primer pis, sostingut per un pilar. L'antic portal adovellat queda mig cobert a sota però continua en ús. La porxada devia complir la funció d'aixoplugar els feligresos en cas de pluja. A la part esquerra hi veiem un balcó emmarcat amb llinda i brancals de pedra i, a la part superior, una finestra que ja és feta amb maó. La façana de ponent és remarcablement llarga i presenta una distribució d'obertures força regular, fets que denoten que va ser bastida en una sola fase. En aquesta part l'aparell constructiu és un tipus de maçoneria característic del segle XIX o principis del XX, i les obertures són totes emmarcades amb maó. Al llarg de les parets s'hi han deixat uns foradets en rengleres que devien servir per sostenir les bastides. L'interior de la casa conserva la tipologia tradicional. Als baixos hi havia estables i altres dependències de treball. El primer pis es distribueix al voltant de la sala, i les diferents estances mantenen l'ambientació pròpia d'una casa rectoral.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 16 (Pla Especial Urbanístic 2011)

Inscripció en una llinda de la façana principal: 1759

Informació oral facilitada per Elvira Sors Vilaseca, Montse Mas, Montse Antonell, Joan Vila Fàbregas i Teresa Moratonas.

Història

A principis del segle XVII l'església antiga havia quedat petita i degut al seu emplaçament no tenia possibilitats d'ampliar-se, de manera que es va decidir construir-ne una de nova en un emplaçament més planer i més accessible per als masos. El complex d'edificis parroquials fou construït pel mestre de cases Santacana, i la nova església es va beneir el dia 25 d'agost de 1639, data molt propera a la festa de la degollació de Sant Joan Baptista, titular de la parròquia. L'any 1643 s'hi traslladà el Santíssim Sagrament des de l'església vella, i a partir d'aquest moment va assumir totes les funcions parroquials. La construcció de la rectoria s'acabà l'any 1666. El campanar fou bastit entre 1637 i 1640 pel mestre d'obres Pere Calvet. En aquest moment la parròquia comptava amb 26 famílies. Els retaules que es conserven a l'església són un bon reflex de la puixança d'una parròquia rural de la Catalunya central al llarg dels segles XVII i XVIII. Des del segle XVII l'església no sembla haver sofert reformes importants, però la rectoria sí. Segons una inscripció, el 1759 s'amplià per la part davantera, i al segle XIX o començaments del XX es tornà a reformar, tal com queda evidenciat en el mateix edifici. Durant gairebé un any, entre maig de 1842 i febrer de 1843, va ser rector de la parròquia Antoni M. Claret, encara en la primera etapa de la seva trajectòria. La seva figura ha estat incorporada en el retaule major. Ja entrat el segle XX, durant la Guerra Civil els veïns de la parròquia van evitar que es cremessin els retaules. Segons es diu, van encendre una foguera, amb la participació del mateix mossèn, i van fer creure als escamots revolucionaris que ja s'havia consumat la crema.

A la dècada de 1940 Sant Joan d'Oló mantenia la seva vitalitat com a petit nucli rural. Al segle XIX havien sorgit algunes casetes a redós de l'església que conformaven un petit nucli dispers, cosa que va reforçar el sentiment de comunitat. La parròquia exercia de nucli cohesionador, ja que Sant Joan sempre ha format part

del terme d'Oló i no ha disposat d'institucions pròpies. A la Rectoria hi vivia el mossèn, que també feia de mestre. Els parroquians contribuïen al manteniment del rector fent aportacions amb espècies, i les dones de les diferents cases es repartien les tasques de neteja i manteniment. Les tradicions religioses seguien ben vives: novenes, les santes missions o les processons, que consistien a fer una volta a l'església (especialment per Corpus, quan es guarnia amb boix el comunidor). També es beneïa un pedró que hi havia a ca l'Abellà i un altre a la Plana. Els dies de festa a la tarda es passava el rosari, i a la sortida hi havia qui es quedava a jugar a les cartes a la Rectoria. I el tercer diumenge d'agost es celebrava la festa major (actualment s'ha canviat pel primer diumenge d'agost).

Entorn de 1952 la família Llonch va establir la seva segona residència a la Rectoria. Eren uns rics industrials de Sabadell, del sector de la llana, i es van estar al poble més de quatre dècades, en les quals van deixar una forta empremta en la memòria popular, sobretot per l'alt tren de vida que portaven. Havien fet amistat amb el mossèn i aquest els va convidar a instal·lar-se a les golfes, on van adequar tot d'habitacions. Aquí s'hi van estar uns dos anys, venint els caps de setmana, i pels volts de 1954 van comprar la finca d'Armenteres i van reconstruir pràcticament de nou una caseta molt propera a l'església (actualment Armenteres de Dalt).

Després de mossèn Ferrer va venir Josep Bonals, i després, entorn de la dècada de 1950, Jaume Montanyà, que va ser l'últim que va residir a la Rectoria. Més endavant la part de les golfes es va llogar a particulars, però l'edifici encara manté el mobiliari propi d'una casa rectoral. Entre d'altres l'anomenada habitació del pare Claret, que és on dormien els rectors. Algunes dels mobles, però, han estat portats de fora.

Bibliografia

- FERRER, Llorenç; PLADEVALL, Antoni i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 208-210.
- GALOBART SOLER, Josep (1996). Els retaules barrocs de les esglésies del terme de Santa Maria d'Oló (1607-1781). Centre d'Estudis del Bages, Monogràfics, núm. 16, Manresa.
- SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 16.

